

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Mateřská škola Havířov - Podlesí, Čelakovského 4/1240

Čelakovského 4/1240, 73 601 Havířov - Podlesí

Identifikátor školy: 600 135 683

Termín konání orientační inspekce: 5. a 6. duben 2001

Čj.	145 90/01-11045
Signatura	on3au136

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola (MŠ) je čtyřtřídním předškolním zřízením, jehož jedna třída je vedena jako třída speciální pro děti s vadami řeči s počtem 10 zapsaných dětí. Odpolední provoz zajišťují tři třídy. V souladu se stanovenou kapacitou je v mateřské škole celkem zapsáno 66 dětí. MŠ je z hlediska hospodaření zálohovanou organizací.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Činnosti - řízené a spontánní

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Při plánování výchovně-vzdělávacích činností vycházejí pedagogické pracovnice především z úkolů materiálu Program výchovné práce - MŠ ČSR 1983, čj. 33 483/83/201 a následně z něho rozpracovaných standardizovaných časově tematických plánů. Vypracovávají vlastní týdenní námětové plány, při jejichž zpracovávání je velmi nevýrazné využívání současné odborné literatury a vřazování prvků v duchu moderního pojetí předškolní výchovy. Úkoly jsou diferencovány podle věkových skupin jednotlivých tříd, výchovné složky jsou v plánech zahrnuty rovnoměrně. Konkrétní obsahy nepostihují všechny činnosti v průběhu dne a ne vždy dostatečně vyjadřují pedagogické záměry, obsahy a metody.

Příprava učitelek na pedagogickou práci je standardní, většinou odpovídá předem stanoveným cílům a zvoleným obsahům spontánních i řízených činností.

Plánování a příprava výchovně-vzdělávací činnosti se vyznačují nízkou efektivitou směrem ke všem činnostem v průběhu dne, je hodnoceno jako pouze vyhovující.

Podmínky vzdělávací činnosti

V mateřské škole pracuje celkem sedm pedagogických pracovnic, všechny splňují odbornou a pedagogickou způsobilost stanovenou vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, učitelka speciální třídy má bakalářské studium speciální pedagogiky. Pedagogická způsobilost a dosažené odborné dovednosti učitelek sice vytvářejí předpoklady pro pedagogickou práci, ale nejsou vždy učitelkami ve prospěch kvality výchovně-vzdělávací práce plně využívány. Počet pedagogických pracovnic se stoprocentními pracovními úvazky je vzhledem k počtu 18 zapsaných dětí ve třídě (s průměrnou docházkou 10 - 12 dětí) a malému množství dětí s celodenní docházkou předimenzovaný. Pracovní doby dvou učitelek je využito kromě standardní přímé výchovné práce ve třídách k vedení kroužků. V MŠ byla zaznamenána neuspokojivá personální situace, kdy se mateřská škola cca dva roky potýká s problémy (neustálé změny v obsazení tříd, pracovní neschopnosti, zastupující učitelky apod.), což negativně ovlivňuje kvalitu pedagogické práce.

Předškolní zařízení je umístěno v typizované budově, pro realizaci výchovně-vzdělávacích činností je zde dostatek vhodných prostor. Stav sociálního zařízení pro děti je vyhovující. Nábytek je starší, ale nízké sestavy a policový systém umožňují dětem samostatný výběr hraček a učebních pomůcek. Posouzeno subjektivně jsou tepelné i světelné podmínky mateřské školy dobré, z hlediska čistoty je prostředí mateřské školy pro děti i zaměstnance vhodné. Výzdoba

vnitřních prostor je standardní, podíl dětí na zatraktivnění prostředí vlastními výtvarnými pracemi je ve třídách a hernách nepatrný. Úprava prostředí umožňuje individuální i skupinové hry, děti mají možnost vrátit se k rozehraným hrám, stavbám a činnostem. Nedostatkem pro celkovou kvalitnější organizaci školy je absence vnitřního propojení přízemí speciální třídy s ostatními částmi MŠ (schází i vnitřní telefonické spojení).

Vybavení hračkami, učebními pomůckami, přírodním a spotřebním materiálem je průměrné, poskytuje standardní nabídku pro spontánní i řízené činnosti. Hračky i učební pomůcky jsou průběžně, i když v důsledku omezených finančních prostředků v menší míře, pořizovány a inovovány. Audiovizuální a didaktické techniky je v MŠ dostatek, učitelky mají k dispozici kvalitní rejstřík poslechových skladeb různého žánru. Knižní fond obsahuje nové tituly pro děti (včetně dětských encyklopedií) i pedagogické pracovnice, je stabilně doplňován.

Školní zahradu MŠ tvoří velký oplocený pozemek, vhodný pro rekreační a relaxační činnosti dětí. Zahrada je vybavena skromně - pískovišti, barevnými pneumatikami a starými kovovými průlezkami. Jsou zde upravené betonové chodníčky, které slouží k jízdám na koloběžkách. Pro hry dětí na školní zahradě je v MŠ k dispozici přiměřené množství drobných hraček, které jsou průběžně obměňovány.

Režim dne je realizován v souladu s psychohygienickými zásadami dětí předškolního věku, je dostatečně pružný a variabilní, respektuje tříhodinové intervaly mezi jídly a dostatek času pro pobyt venku. V době inspekce nebylo zaznamenáno přetěžování dětí, nároky kladené na mladší děti byly vcelku úměrné, ale nároky při některých činnostech starších dětí byly naopak velmi mírné a postrádaly přiměřenou náročnost. Schopnost koncentrace dítěte přiměřeně k jeho věku byla respektována, spontánní a řízené činnosti byly vyvážené.

Pitný režim je v průběhu dne zajišťován a realizován.

V mateřské škole jsou vytvořeny podmínky pro děti talentované, jsou zde realizovány nadstandardní aktivity - seznamování s anglickým jazykem, hra na zobcovou flétnu a výtvarný kroužek.

V souhrnu je oblast podmínek výchovně-vzdělávací činnosti hodnocena jako průměrná.

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti

Kvalita výchovně-vzdělávacího procesu, organizace výuky, vhodnost zvolených metod a forem práce byly posuzovány na základě hospitací v dopoledních blocích ve všech třídách předškolního zařízení. Výchovně-vzdělávací program je dán tematickými plány, ve kterých je kladen důraz na řízené činnosti. Vzdělávací postupy postrádaly prvky smyslové výchovy, tvořivé dramatiky a prožitkového učení. Některé pokyny učitelek nebyly dostatečně srozumitelné, postrádaly jasné formulace, nedůsledná byla kontrola plnění konkrétních požadavků kladených na děti. Celková organizace činností neumožňovala dětem aktivní uplatnění, spoluúčast a seberealizaci.

V průběhu dne byl spontánním činnostem vymezen přiměřený čas. Nabídka her, hraček, učebních pomůcek a výtvarného materiálu byla standardní, děti měly možnost jejich výběru samoobslužným systémem. Organizace spontánních činností neobsahovala ze strany učitelek stimulační prvky a jen ve velmi malé míře byla u dětí rozvíjena tvořivost a fantazie s citovým prožitkem. Nevyužito bylo tělovýchovné náradí a náčiní pro uspokojování potřeby tělesného pohybu dětí. Vstup učitelek do spontánních činností byl nevýrazný a nemotivující.

Hospitované řízené činnosti měly předem stanovené cíle a obsahy, metody a formy však většinou nebyly voleny s ohledem na věkové složení tříd a s respektováním individuálních potřeb jednotlivých dětí. Požadavky učitelek na děti byly nepřiměřeně malé, zejména v tělesné a rozumové výchově. Materiálně-technické zabezpečení řízených činností bylo standardní.

Řízené činnosti byly propojovány různými výchovnými složkami, byly realizovány především formami frontálními, méně individuálními a skupinovými. Pro verbální projevy byl dětem poskytován malý prostor, minimálně byly v činnostech uplatňovány prvky vzájemné spolupráce dětí.

Pobyt venku je zařazován v souladu s psychohygienickými zásadami, s ohledem na povětrnostní a emisní podmínky, avšak náplň programu při pobytu venku je spíše nahodilá.

V průběhu inspekce nebyly zaznamenány projevy násilí a agresivity. Na cizí osoby děti reagovaly klidně, jejich chování odpovídalo daným situacím.

Společenským návykům není vždy ze strany učitelek věnována přiměřená péče (vedení dětí k poděkování aj.), kulturně-hygienické návyky jsou dětmi používány přirozeně a automaticky. V rámci sebeobslužných činností je s dětmi prováděna systematická stomatologická péče. Estetika a kultura stolování jsou standardní, podmínky a organizace dětem umožňují aktivní podíl na přípravě stolování.

Přechody mezi jednotlivými činnostmi byly málo přirozené a pružné.

Organizace, metody a formy výchovně-vzdělávacích činností jsou konzervativní, odpovídají zastaralému modelu předškolní výchovy. Nároky kladené na děti jsou malé a neodpovídají jejich možnostem a schopnostem. Celkově je daná oblast hodnocena jako pouze vyhovující.

Motivace a hodnocení

Motivace, které byly učitelkami v průběhu dne využívány, vycházely především z daného týdenního námětu a obsahu plánované činnosti nebo měly za cíl oživit určitou činnost. Byly různých kvalit a měly rozdílnou účinnost, ale v převážné většině byly pouhým neinspirujícím doplňkem, bez efektu a využití emocí a vnitřního zaujetí dětí.

V průběhu dne bylo učitelkami využíváno pozitivních hodnocení dětí, ale nebyla jimi u dětí rozvíjena schopnost sebehodnocení a hodnocení ostatních. Nízký počet dětí a nevýrazné přístupy učitelek k dětem vytvářely ve třídách klidnou až utlumující atmosféru. Ověřování znalostí a dovedností nemělo charakter systematického vytváření zpětné vazby.

Diagnostické záznamy o dětech a jejich projevech jsou ve všech třídách velmi náročným způsobem písemně vedeny, ale nejsou v patřičném rozsahu dále učitelkami využívány (k poradenské činnosti aj.) Průběžně jsou s dětmi prováděna elementární pohybová a písemná grafická cvičení.

Volené motivace jsou nevýrazné a málo účinné, spolu s hodnocením jsou pouze vyhovující.

Interakce a komunikace

V mateřské škole jsou pozitivní psychosociální vztahy, celkově je komunikace přirozená a přátelská, založená na partnerství, vzájemném respektování a důvěře, dohodnutá pravidla jsou předem známá a akceptovaná. Děti mají možnost vyjádřit své myšlenky, verbální projevy učitelek však většinou převažují nad projevy dětí. Otázky kladené dětem mají minimální rozvíjející charakter, nevýrazná je podpora nápadů a myšlenek dětí. Mezi dospělými a dětmi existuje vztah přiměřené tolerance, vztahy mezi dětmi jsou velmi dobré. V průběhu dne pedagogické pracovnice vytvářejí bezpečné prostředí, všechny zaměstnankyně mateřské školy pozitivně ovlivňují psychosociální podmínky výchovně-vzdělávací práce.

Oblast interakce a komunikace je v mateřské škole průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Plánování výchovně-vzdělávací činnosti je hodnoceno jako pouze vyhovující. Personální, psychohygienické a materiálně-technické podmínky výchovně-vzdělávacího procesu jsou průměrné. Organizace, metody a formy výchovně-vzdělávacích činností i oblast motivace a hodnocení jsou hodnoceny jako pouze vyhovující. Úroveň interakce a komunikace je v předškolním zařízení průměrná.

Celkově je oblast kvality výchovně-vzdělávací činnosti hodnocena jako pouze vyhovující.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Konkrétní koncepční záměry školy pro její další vývoj nejsou ředitelkou stanoveny. Jednoroční plán práce nevychází z celkové analýzy činnosti mateřské školy předcházejícího školního roku, dílčím způsobem se pouze opírá o celoroční hodnocení výchovně-vzdělávací práce jednotlivých tříd. Jeho úvod tvoří nástin všeobecného výchovného kurikula, které je zaměřeno na dítě jako aktivní subjekt, který se dovede uplatnit v integraci s ostatními dětmi i dospělými, komunikuje s prostředím a celým okolním světem. Je v něm kladen důraz na přirozenost, spolehlivé a rovnoměrné naplňování všech důležitých dětských potřeb a na vytváření vhodných podmínek potřebných k učení. Hlavní úkoly jsou orientovány na hru, vytváření emocionální inteligence dítěte, vedení dětí k ekologické výchově. Z ročních plánů předcházejících školních let, z hlavních úkolů plánu na školní rok 2000/2001 a jejich realizačních fází lze vysledovat konkrétní zaměření předškolního zařízení - uplatňování prvků projektu Zdravá mateřská škola ve výchovně-vzdělávacím programu. Úkoly jsou voleny aktuálně, prostředky realizace nastiňují konkrétní plnění. Plán je pojat jako systém plánů v jednotlivých oblastech práce mateřské školy, má standardní obsah. Plán je schválen a přijat zaměstnanci školy i rodiči. Termíny jsou ředitelkou sledovány, úkoly minimálně dvakrát ročně vyhodnocovány.

Plánování postrádá dlouhodobou koncepci, která by jasně vymezila pedagogický směr mateřské školy a rámec výchovně-vzdělávacího působení. Roční plán stanovuje aktuální pedagogické cíle se standardním rozsahem příloh potřebných k řízení školy. Jeho obsah je však vzhledem ke kvalitě výchovně-vzdělávací práce pouze deklarující. V souhrnu je tato oblast hodnocena jako průměrná.

Organizování

Organizační uspořádání předškolního zařízení má jasně stanovená pravidla. Běžný provoz se řídí vnitřním řádem, zaměstnancům mateřské školy (včetně provozních pracovníků) jsou vymezeny kompetence, je vytvořen prostor pro jejich uplatnění a iniciativu. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je stanovena rozvrhem přímé výchovné práce pedagogických pracovníků se stoprocentními úvazky. Toto rozvržení je s ohledem na počet zapsaných dětí neefektivní, zejména realizace samostatného odpoledního odpočinku ve speciální třídě pro děti s vadami řeči.

Celkovou organizaci školy komplikuje přetrvávající neutěšená personální situace, na kterou ředitelka poměrně málo pružně reaguje. Nedokáže včas novým pedagogickým pracovníkům stanovit cíle školy a vytýčit konkrétní požadavky, což vede ke stagnaci dosažených výsledků v práci s dětmi a ústí v malou náročnost na vlastní práci i požadavky kladené na děti.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s § 45b zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o školských

zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Další operativní a třídní dokumentace je vedena přehledně.

Vnitřní informační systém je založen na každodenním kontaktu ředitelky se všemi zaměstnanci, na pedagogických radách a provozních poradách, na operativních schůzkách s aktuálním přenosem informací a řešením vzniklých situací. Frekvence porad je vzhledem k velikosti zařízení vyhovující, zápisy z nich obsahují relevantní informace. Pracovnice mají přístup ke všem potřebným informacím, ochrana důvěrných informací a dat je zajištěna.

Vztahy mezi rodiči a mateřskou školou řeší část vnitřního řádu, se kterou jsou rodiče seznamováni již při nástupu dítěte do předškolního zařízení a na schůzkách na počátku školního roku, stabilně je umístěn na viditelném místě. Obsahuje však především povinnosti rodičů, nikoliv jejich práva. Průběžně jsou rodiče o činnosti MŠ informováni při denním kontaktu s učitelkami (rodiče mají možnost vstupu do tříd i návštěv kroužků). K propagaci pedagogické práce a činnosti mateřské školy jsou učitelkami využívány nástěnky, kde jsou vystavovány dětské práce z výtvarné a pracovní výchovy, grafické záznamy, minimálně jsou zde uváděny úkoly výchovně-vzdělávacích činností.

V průběhu inspekce byla provedena dotazníková akce mezi rodiči přítomných dětí, ze které vyplynula celková spokojenost s kvalitou práce MŠ, část rodičů by však uvítala prohloubení vzájemné spolupráce.

Program mateřské školy je každoročně obohacován o různé školní aktivity (viz. samostatná příloha ročního plánu se stanovením konkrétní odpovědnosti) - návštěvy knihovny, jízdárny, příležitostných kulturních a divadelních vystoupení, předplavecký výcvik, saunování, pravidelná maňásková představení, zařazovány jsou různé akce pro děti a rodiče (např. den otevřených dveří, vánoční a velikonoční besídky, oslavy Dne dětí, Dne matek aj.).

MŠ z vlastní iniciativy spolupracuje s místní základní školou (vzájemné návštěvy a informovanost) a se Základní uměleckou školou Leoše Janáčka v Havířově - Podlesí (zajištění výuky hry na zobcovou flétnu v MŠ).

Z odborných pracovišť využívá mateřská škola vzdělávacích nabídek Střediska služby škole v Karviné.

Organizační struktura umožňuje solidní řízení předškolního zařízení, je hodnocena jako průměrná.

Vedení a motivování pracovníků

Umístění tří tříd v jednom podlaží a jejich vzájemné propojení umožňuje velmi dobrý kontakt většiny pedagogických pracovníků. Neprůchodnost MŠ s jednou třídou a absence domácího telefonu je příčinou obtížnější komunikace s učitelkami ve speciální třídě. Nestabilita pedagogického sboru činí ředitelce problémy s formováním tvůrčího kolektivu. Nedirektivním řízením vytváří prostor pro potřeby jednotlivců, jejich tvořivost a iniciativu, ten však vždy není jimi akceptován a využíván. Zcela zřejmá je absence vedení učitelek, které pracují v MŠ na přechodnou dobu.

Zajišťováním doporučené pedagogické a odborné literatury v MŠ (včetně pravidelných vzájemných konzultací nad prostudovanými tituly) a možností účastnit se vzdělávacích akcí jsou ředitelkou vytvořeny podmínky pro vzdělávání vlastní i pedagogických pracovníků. V systému vedení a motivování zaměstnankyň je ředitelkou využívána slovní a mírně diferencovaná finanční motivace.

Sledovaná oblast je hodnocena jako pouze vyhovující.

Kontrolní mechanismy

Vnitřní kontrolní systém ředitelky je součástí ročního plánu školy, je zaměřen na kontrolu provozu i výchovně-vzdělávací činnosti. Prohlídku zařízení provádí ředitelka denně, pedagogickou práci učitelek sleduje průběžně a formou plánovaných hospitací. Jejich frekvence je úměrná, hospitační záznamy obsahují předem stanovené cíle, ale jsou popisné, postrádají metodické vedení a závěry pro další práci.

Kontrolní činnost ředitelky pouze částečně plní funkci zpětné vazby, je hodnocena jako pouze vyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Z důvodu absence dlouhodobé koncepce školy, deklarativního obsahu ročního plánu a nezajištění návaznosti na plánování tříd je celá oblast plánování hodnocena jako průměrná. Rovněž organizační strukturu lze hodnotit jako průměrnou. Systém vedení a motivování pracovníků je málo efektivní a nedostatečně motivující, je pouze vyhovující. Kontrolní činnost ředitelky je pouze vyhovující.

Kvalita řízení sledovaného předškolního zařízení je v souhrnu hodnocena jako průměrná.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. ŠÚ-99, opr. 2 s účinností od 1. 1. 1999,
- povinná dokumentace ve smyslu zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů (mimo účetní evidenci),
- pedagogická a operativní dokumentace předškolního zařízení,
- vnitřní řád,
- výsledky dětských prací z výtvarné a pracovní výchovy, grafická cvičení,
- záznamy pedagogické diagnostiky,
- hospitační záznamy,
- podkladová inspekční dokumentace.

ZÁVĚR

Předmětem inspekční činnosti bylo hodnocení podmínek a kvality výchovně-vzdělávací činnosti mateřské školy a hodnocení kvality řízení.

Pozitiva:

- Nabídka nadstandardních aktivit a obohacení výchovně-vzdělávací činnosti o akce nad rámec běžného programu MŠ.

Negativa:

- Neefektivní personální politika mateřské školy.
- Nestanovení a nespecifikování koncepčních záměrů.

- Setrvávání na přežitých metodách a postupech ve výchovně-vzdělávací činnosti s malou nabídkou atraktivních podnětů.

Oblast podmínek a kvality výchovně-vzdělávací činnosti mateřské školy je hodnocena jako pouze vyhovující, řízení předškolního zařízení je průměrné.

Ve sledovaných oblastech je mateřská škola v souhrnu hodnocena jako pouze vyhovující.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři a další zaměstnanci ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jarmila Němečková
Členka týmu	Mgr. Jarmila Španihelová

V Opavě dne 17. dubna 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 20. 4. 2001

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Alena Motyčková

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): Okresní úřad Karviná, referát školství, Mírová 1429, Karviná - Nové Město	2001-05-10	145 123/01-11045
Zřizovatel: Město Havířov, Svornosti 2, 736 01 Havířov - Město	2001-05-10	145 122/01-11045

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
4. 5. 2001	145 117/01-11045	Připomínky byly podány.